

nak megfelelőleg meg nem oldatik; mert én azt tartom, hogy a kir. leirat mellőzésevel kellett volna a napirendre, azaz: a három királyság, Erdély és az e korona alatti nemzetek kiegyenlítői munkálatainak kidolgozására és csak az ezek közti egyetértés elérése után a kir. leiratra vonatkozó válasza térni, a hol azután mindnyájan, mind Ausztria, mind a kormány irányában egy állást foglaltunk volna el, a jogfolytonosságot ott kerestük volna, a hol annak helye van, és az eredmény mindenesetre jobb és állandóbb volna.

A második elv, melyből a felirat kiindult, nemzetiségi dualizmus — német-magyar szövetség, Ennek bebizonyítására elegendő lenne azon tény, hogy a felirat az országgyűlés többségének, a gyűlés azon pártjának kifolyománya, mely párt tagjai folyvást Lajthán inneni és Lajthán tuli országokról a birodalom egyik és másik feléről beszélnek, mely párt továbbá a közügyekről elaboratumban a delegatokat is úgy szerkesztte, miképp az egyik a magyar országgyűlésből, a másik pedig szemlatomást a reichsrathból fogva kiküldetni. De erről még jobban meggyőző bennünket a mostani politikának egész folyása, és a beszédek, melyek az országgyűlés többségének tagjai által a felirati elővitában tartottak. Horváth Boldizsár ur nyíltan mondá, hogy az Ausztriai szövetség azért is szükséges, mivel egyik a másikra szorul, mivel ugyanazon tényezők assák alá mind Ausztriát, mind a mi hazánkat. Midőn tényezőkről van szó, sem Orosz, sem Poroszország nem értékik alattok, hanem belső tényezőket, s nemzetiségeket, és pedig természetesen a szlávokat kell e tényezők alatt érteni. Ha ez tehát szövetség a szlávok ellen, kiket lehet a szövetséges Ausztria alatt érteni, mint a németeket Ausztriában. A helyeslés a többség legtekintélyesebb tagjainak készsorítása Horváth urral bizonyítja, hogy a többség szívéből beszélt, és talán többet is mondott, mint a mi politika volt.

Kaiserfeld, igen még Beust is bókákat kapnak ezen pártból; bizonyos tehát, hogy Arnulf-Zoltáni német-magyar szövetség van tervben. A felirathoz is kitűnik, mintán szó van benne a Felső többi országainak „ministeriumáról“.

Nem akarom kutatni, lehet-e e szövetség, mikor maga Kaiserfeld is arról beszél, mennyire kívánja, hogy az abszolutizmust minden zúgól — tehát a centralis delegatiónkból is kiűzze; ez pedig azt jelenti, hogy ő akarja, miszerint a közügyek akár mennyire keskeny köre alkotmányosan, parlamentárisan szótöbbséggel vezetessék, mely szótöbbség a concentrált delegatiónak, vagy más képp mondva a legszűkebb reichsrath felelősségre vonható és ellenőrizhető a centralis ministeriumot, — mondom, hogy nem akarok e szövetség hitelességéről beszélni, de mindenesetre rosszul kell azon magyar párt politikáját, mely erre törekszik, vesélyesnek kell nyilatkoztatnom ezt magára az országra nézve is, különösen pedig magokra a magyarokra nézve; mert ha törekvése nem sikerül, azon bizonyos következménye lesz, hogy a többi nemzeteket a magyaroktól el fogja idegeníteni, köztük még nagyobb örvény fog nyílni, a mi a bizonyos és pedig közeli eventualitások alkalmával a többi nemzeteket illetőleg, ezek alkotmányos szabadságára nézve, de a magyarokat illetőleg, még nemzetiségükre is veszélyes lehet. Ha pedig a pártnak sikerül Ausztriában a német-magyar szövetséget létesíteni, akkor az a szlávokat nagyobb ellenállásra fogja kihívni, mint a milyen 1848-ban volt, és akkor ismét nem nagy kérdés, kinek segítenének a szomszéd nagyhatalmak egy második „Marsch-

mezőn“ vagy „Világosnál.“ De ezen segítség nélkül is beteljesedőnek Rieger azon szavai, hogy Ausztria és vele Magyarország csak addig áll fenn, míg azt a szlávok akarai fogják. De e szövetség magától is szétoszlanék. Kaiserfeld maga mondá, hogy Ausztriában, azon Ausztriában, mely szerinte csak országunknál fogva nagyhatalom, a németeknek jut az első szerep, és ha ezt sem a magyarok, sem a szlávok meg nem engedik — ő határozottan mondta — hogy akkor nekik Ausztria szétbomlása nem csak közönyös, hanem éppen egész szívükből kívánatos, a németek akkor — Németországhoz folyamodnak.

Azoknak tehát, kik bennünk, szlávokban el-lenséget látnak, választásunk van, vajon akarnak-e félnemesek lenni Ausztriában, vagy velük együtt Németországhoz csatlakozni, és előbb-utóbb németekké lenni. Ez volna azután a valódi „Foedus Arnulfo-Zoltanum“; de ezen esetben ott áll a szláv-ság egy vonal Névától egész Czétinjéig.

Azt mondják, hogy senki sem tudott válaszolni Horváth urnak azon kérdésére: quid tunc? Én röviden válaszolni fogok; de előbb is egy kérdést kell felállítanom, — megmaradnak-e a magyarok most is a mellett, hogy a korona országai, vagy maga ez ország is akár csak politikailag is magyar nemzetiségű legyen, vagy azt akarják, hogy a szlávokkal és románokkal egyenjogú és csak a történet fonalán az első helyen ülő testvérek legyenek? Ha ez utóbbit akarják, akkor jövőjük velünk biztosítva van, mert mi sem szeretnénk, mint azt Kállay ur mondá, akár szláv, akár német abszolutizmusnak hódolni; ha az előbbi, akkor Lengyelország sorsa vár rájuk, azon különbséggel, hogy Lengyelország a szlávokhoz az egyenlőség, és a foederatio alapján feltámadhat, — a mit magam is kívánok — a magyarokra pedig — a mint Deák ur mondá — halál vár feltámadás nélkül, létezzék Ausztria, vagy ne.

Véleményem szerint Magyarországnak önállóságát kell keresnie Ausztria irányában, melyet csak a personalis unio alapján érhet el; ha a csebek, a lengyelek és mások ugyanazon álláspontot képesek elfoglalni Ausztria nagy fejedelemség irányában, legyen; Königrätz légbe röpté Lajthán a fabidat, a többség pedig örökös vas- vagy kőhidat akar építeni rajta.

Minden szövetség Ausztriával, különösen pedig a nemzetiségi dualistions szövetség nemcsak a nemzeteknek egymás feletti uralmára, hanem centralisatio is vezet, mely különösen egy több nemzetből álló monarchiában a szabadság sirja és az abszolutizmus anyja.

Mielőtt reá állnánk ily német-magyar dualizmusra, tökéletes politikához, történeti határok által meg nem szaggatott integritáshoz és a nemzetek és nemzetiségek egyenjogúsításához fogunk folyamodni.

A harmadik elvet úgy állítam fel, hogy ez országban a nemzetekre a magyar nemzetiség jellegének pecsétje nyomatik, ez következik a fennebb mondottakból, következik a centralisatio elvéből, mely szükséges következménye a német-magyar dualizmusnak, következik végre a felirathoz, melyben a „magyar nemzet“ számára alkotmány kértik, melyben tehát a szláv és a román még Erdélyben is, és valószínűleg a három királyságban levő nemzet is magyarnak nevezetetik. Én már az első felirat alkalmával mondtam, hogy a szerbek e nevet még politikai értelemben sem fogadhatják el, tehát ez oknál fogva sem támogatom a feliratot.

Arra nézve, hogy az előbbi feliratokkal meg-

egyezzem, két ok forgott fenn, először az, hogy szavazatomat semmikép sem akarom a kormány pártjával egyesíteni; másodsor az: hogy bennük kilátás és remény volt, miszerint a három királysággal és a nemzetekkel kiegyezkedés minél előbb fog szünyegre kerülni; most pedig látom, hogy a három királyságnak nem engedtetett meg, hogy az „úres lapot“ betöltsék, sőt Fiuménél is megakadás történt; mert midőn látom, hogy a Königrätz utáni helyzet és az eventualitás kilátása a birodalom egy vagy két nemzetének javára akár felhasználhatni, még azon ígérettel sem élésgem meg, hogy a más nemzetiségű polgárok igazságos kívánatai, tehát egyenlőleg fognak kielégítetni s így szavazatommal nem csatlakozhatom a felirathoz.

De hogy ne látszassam, miszerint akár az ausztriai — akár az ausztriai magyar kormányt pártolom, mely a különféle nemzetiségek pártolását semmivel sem érdemelte meg, de hogy egyszersmind a „remény utolsó sugárát“ se szakítsam ki a szerbek vagy legalább választóim kebeléből, ellene sem fogok szavazni, hanem egyszerűen „nem szavazok.“

Mire Deák Ferencz a következő rögtönzött beszéddel felelt:

T. ház! Mitán a fenforgó tárgy felett a ház a múlt napokban már határozott, mai tanácskozásunk csak arra terjedhet, vajon a felirati javaslat a háznak határozata szerint készült-e? A mint azt Tisza Kálmán képviselőtársunk és t. barátom igen helyesen megjegyzé, ki szerintem szintén nyilatkozott.

A miket az előttem szóló képviselő ur előadott, bocsássom meg, ha minden részben figyelemmel nem követhettem, mert valószínűleg a ház rossz acusticája miatt csak töredékesen értem, a mit mondott, hanem azokra, a miket a mondottakból megértettem, egy pár megjegyzést mégis teszek.

Egyike az, hogy ő határozottan kijelentette, hogy a jogfolytonosságnál fogva még azt sem akarja, hogy a bizottságok előmunkálatakat készítsenek, és mégis első és mindenekelőtti teendőnknek mondta azt, hogy mi a nemzetiségekkel kiegyezkedjünk. Ő azt mondja, hogy az alkotmány visszaállítását követeli, és ez azon alap, melyből kiindul; a miket pedig beszédében előadott, mint a nemzetiségi követeléseket, azok lehetnek igenis méltányosak, lehetnek opportunusok, de azon alkotmányból, melyet ő velünk együtt visszaállítani követel, bizonyosan nem folynak.

Ő végveszélyt jövendő Magyarországra nézve, ha a román, és nem tudom melyik nemzetiséggel foederatióba nem léptünk. Kérdem a t. képviselőket, a magyar alkotmány Magyarország területén foederatióra van-e alapítva, vagy alkotmányos egyezésre? Hol van azon alkotmányban, melynek visszaállítását ő is sürgeti, nyoma a foederatióknak, akár a román, akár más nemzetiséggel? Ez ebből az alkotmányból nem foly. Lehet, hogy lesznek oly idők, midőn mi itt, a nemzet képviselői tovább is készek leszünk menni, mint beljéhez az eddigi törvényeknek ragaszkodni: mondom ez idő elkövetkezik; de addig, míg ezt az alkotmányt sürgetjük, míg ennek visszaállítása első teendőnk: addig, azt hiszem, hogy foederativ alapról szó sem lehet.

A mi a t. képviselő urnak jövendőseit illeti, hiszen a politikában nem csak ő, mások is szeretnek jövendőlni, de ez mindég háládatlan munka, mert oly egyes események jöhetnek közbe, melyek az egész jövendölést semmivé teszik, s én azt tapasztaltam, hogy kik határozott bizonyossággal jövendőlnének a politikában, legalább annyiszor

csatlakoznak jövendöléseikben, mint a száz esztendő kalendariuma az idő megjósolásában. Az egyiket ug, mint a másikat semmivé teszi egy véletlen közbejött esemény.

Egyéiránt azon eszmék, melyeket ő említett, o házban nem most hangzanak először. Emlékezhetsz a t. képviselő, hogy az első felirathoz azon kifejezés ellen: „Önálló szabad nemzet“, egyik képviselő felszólalt és azt kívánta, hogy úgy tétessék: „Önálló szabad nemzetek.“ Erre egy másik érdekes képviselő felelt meg legezésszerűbben, mert ő azt mondotta, hogy e kifejezés által „önálló szabad nemzet“, Magyarország akármi ajku lakosainak összessége (Complexum) értendő, nem pedig külön az egyes nemzetiségek. A ház akkor azon indítványt egyszerűen mellőzte, és a felirat szavait megtartotta.

Ugyanazon felirat tárgyalásakor, ha nem csatlakozom, a 30 dik ülésben — maga Miletica ur közreből ez eszméket pendítette meg, és e szót „magyar nemzet“ ki akarta hagyni a felirathoz, és azt kívánta helyébe tétetni: „az ország nemzetei.“ Ott is már egy foederatio eszméjéről szökött.

Indítványát akkor egyelleneg képviselő pártolta csak, legalább fel mellette senki sem szólalt. A ház ezt is közakarattal vetette el. Miért? mert a ház azon meggyőződésben volt, hogy addig, míg alkotmányunk fennáll, addig, míg az egy fentartatik, a mit fentartatni mi sürgetjük, addig Magyarországon politikai nemzetiség csak egy van, s ez a politikai nemzetiség éppen úgy magában foglalja a románokat, mint a magyarokat, éppen úgy a szerbeket, mint a szlávokat. Midőn a ház az említett első felirat tárgyalásakor tett észrevételeket, a mint említém, félrevetette, oly képviselők nyilvánították teljes megnyugvásukat a felirat kifejezését illetőleg, kiknek nem magyar ajku választóik vannak. Egyéiránt azt hiszem, arról, hogy foederatióvá alakítsuk-e azt az alkotmányt vagy nem, most e helyen nem tanácskozhatunk.

A mit ezenkívül a nemzetiségek joggal és méltányossággal kívánhatnak, arra nézve a felirat elég világosan szól, midőn azt mondja: hogy adja vissza tehát Felsőed alkotmányos szabadságát a magyar nemzetnek, a mit természetesen nem egy nemzetiségre értünk, hanem az összes nemzetiségeknek, mint politikai nemzetnek egységére. Feljebb világosan kimondjuk azt is, hogy ő Felsőed adja vissza az alkotmányt, és nyújtson módot és alkalmat a megnyugtató kiegyenlítés eszközökre és belviszonyainak oly rendezésére, mely az egyeseknek már kimertit anyagi erejét, jólétét a végüljedéstől megmentse, és házákn minden nemzetiségű és vallású polgárainak igazságos, méltányos, megnyugtató kielégítése által az országot ismét erőssé tegye. A felirat e szavai, úgy hiszem, minden nemzetiségű honpolgárokra teljesen megnyugtatók lehetnek, mintán alkotmányos állásunk és a ház helyzete tilja, hogy most a rendszernek egy oly lényeges átalakításáról tanácsozunk, minő volna alkotmányunkat foederativ alpra átfektetni. Ezt bizzuk azon időkre és azokra, kik valaha arról netalán szólni kívánnak. A mi pedig a nemzetiségek jogos, méltányos igényeit illeti, ezeknek részletezése és kifejtése elő fog fordulni, mikor a nemzetiségi kívánatok iránti bizottság munkálata előttünk lesz, és mi oly helyzetben leszünk, hogy abba bele bocsátkozhatunk.

A mi végre — mit beszédében a képviselő ur annyiszor emlegetett — Horvát, Dalmát, Szlavonországot illeti, megjegyzem, hogy Magyarország alkotmánya és a magyar közjog azt a három orszá-

TÁRCZA.

Brisbane (Australia) october 20.

(A „Hon“-ból, mint részben minket is érdeklőt, átveszszük e becses levelet.)

Wisdom is the blessed mediator between man and adversity. *)

Kimondhatlan örömmel ragadom meg a tollat, — hogy általa magamat — habár 18,000 mfd távol-ságban éppen mint Antipodja élek, — Önnel s ön által szeretett hazámmal szellemileg érintkezésbe hozhassam, de mindennek előtt szent kötelességemnek tartom, ön irányában az általküldött lapjaierő forró hálátat kifejezni... hisz éppen karácsony estéjén, a midőn már cabinemben nyugodtam... lepettem meg „Moreton Bayben“ lapja, a „Hon“ által; ez örömet, melyet Sz. E. urhölgygel együtt élvezünk, leírni nem lehet... arezunkon az öröm s a bú könyei csorogtak, mert a „Hon“ lapozása mellett az amugy is gyöngyözködő beteges testünket s lelkünket még azon borzasztó kór t. i. „A Hon-vágy“ is megrázkodtatá. Ez volt az első magyar lap, az első magyar iromány, valamint mi az első magyarok vagyunk itt, kik valaha ezen gyarmatban t. i. Ausztrália legtavolabb északi részében létezték! — De kétszeresen jól esett lelkünknek, hogy vala bőven mit olvasnunk Dunwich Stradbok szigetén, a hol 7 hétig szerencsétlen hajóink „La Rochelle“ s „Wandram“ valamint ezek 800 utasai — „emigransai“ veszteglettek; mert ezen a két hamburgi hajón még az északi tengeren (North-Sea)

*) A tudomány áldott közbenjáró az ember és a szerencsétlenség közt.

oly borzasztó mérvben kitért a vérhas, hagymáz, inláz s aszkór (Atrophia phosporica? Dr. Kempf) a gyermekeknek... hogy közel 150 halottunk volt!! mind annak dacára, hogy a Jó remény fokánál Afrikában „Simonstow“-nál a False-bay-be kikötöttünk, s én 33 napig Miller s Point-ba az indiai Ocean mellett Hottentottok között 100 emberre való kórházat (Needhospital) alapítottam, a hol is ernyedetlen szorgalommal működtem, az északi tengerbe, az atlanti és indiai Oceanba 43 hullát temettünk. — Afrikában közel a megkövült Noé barkájához 4 sirban 6 — a Simonstowni sirkerben pedig 7 aluszása örök álmát — a többiek részint a csendes Oceanba vettek, vagy Dunwich Stradbok islandba vagy Brisbane városában eltemettettek... Az ilyenül gyászsemenyek kellő leírásához foliantok kellenének „Wandram“ hamburgi hajónak 77, — „Sultana“ angol hajónak szint 77 halottja volt — (ez utolsónak Skarlátban.) — Tengeri világutazásunk borzasztó volt; az angol csatornából a vihar (gale) végett Dovernél kétszer kellett visszatérnünk az északi tenger magaslataira — a hol 9 nap s éjjel folytonos s ügyes manoever és kereszteszések között alig tarthatta fenn magát a hajó a végveszélytől. És így vihar, betegek és halottak között 10 hétig kimondhatlanul szenvedtünk, míg a Jó remény fokot (Cape of good Hope) elérhettük, a hol is 33 napig voltunk... 18-dik nov. 1865. pedig onnan kiindulva folytonos vihar között éppen karácsony estéjén érkezünk Moreton-Keppel bayba. Az ily világ körutazás nagyszerűségét s rémképeit, leírni egy levélben lehetetlen! — hanem elhatároztam az utazási rajzt idővel ezen czim alatt: „Az első magyarok Queenslandba“ kiadni... reménylve, hogy nem nyújtandok érdektelen olvasmányt.

Ide mellékelve először van szerencsém tudtára adhatni, hogy a magyar nemzeti (pesti), erdélyi (kolozsvári) s zágrábi muzeumok részére 148 queenslandi s ausztráliai madárfaj szebbnél szebb... kitömve s elpakolva készen áll... az egész gyűjtemény ára L. 50 o. o. — (azaz 500 osztr. forint), ezen összeg egyedül is csak a sok költség fedezésére van szentelve... a már tett s még teendő fáradságainkért semmit sem igénylünk... hanem legerősebben tartjuk s érezzük magunkat, hogy szent hazánknak szolgálhatunk! — A mint tehát a pénzt s bizományt megküldik, mi azonnal a fentebbi 1. lista szerint Pestre küldendjük azon gyönyörű madár-gyűjteményt... egyszersmind Sz. Erzsébet urhölgy által az indiai s csendes Oceanban szedett természeti ritkaságok, u. m. csigák, kagylók stb... továbbá a Bush-emberek (Blackfellows) fegyverei, u. m. Bummering paizsok stb. fognak beküldetni... Hisz az egész nagyvilági utazást csak is azért tesszük, hogy a tudomány-nak és szeretett hazánknak igénytelen, zsege te-hetségeinkhez képest szolgálhassunk.

Alig lehet képzelní minden tekintetbeni tapasztalásunk borzasztó halmazát! — Minden tekintetben bizományait szívesen elvárom, és arra kérem önt, s ön által a magyar tudós akadémiát, hogy adja szívesen tudtomra, hogy miben érdeklőket leginkább Queensland — én mindenben szívesen szolgálndok; egyszersmind kérem, méltóztassék ezen nézetemet Kolozsvárral s Zágrábbal közleni. Ide zárva bátorodom önnel azon vad embereket photographiáját is beküldeni, kikkel naponta érintkezésben vagyunk... különös, de felelté érdekes az, hogy a Bush (erdő) emberek nyelve sok tekintetben a magyar nyelvhez hasonlít, p. o. ngorj; jelenti a sánczban az ugrást, kenyera

—kenyeret, mara—markot stb. — én ezen vad emberek nyelvét phylologiai szempontból egész figyelemmel követem, hogy hazajövet mindezekről élő szóval felvilágosítást nyújthassak. — Sub rosa önnel, tisztelt bazafi, kell közlenem tervemet, tudniillik: Afrikát, Ausztráliát, s visszamenet Egyiptom s Amerikát beutazván, egy élő tengeri nevelőt akar-nék életbe hozni, hogy t. i. hazánk legjelesebb s tehetséges család fiait magammal vize az oceanokra, mind a tengerészethet, csillagászatban stb., tudományokban, egy szóval: mindenben élő szóval nevelhessem; továbbá, hogy a kereskedelmet Magyar-hon s Ausztrália között életbe hozhassam, hogy meg-mutassam practice: hogy mennyire szükséges minden művelt nemzetnek a tengeri utazás, hogy győ-ződjék meg nemzettünk, hogy hazája legszebb a földön, de hogy tengerészet, utazás s kereskedelem nélkül egy nemzet soha, de soha nagygyá nem lehet! — hogy tanuljon angolul, azon világke-reskedelmi s tengerészeti nyelvet, mely nélkül a világutas meg sem indulhat. Továbbá orvosi, termésettudományi, gazdasági, adminisztratív, törvé-nyes stb. szempontból fogom önnel megismertetni Ausztráliát... Kimeríthetetlenek a források!... Mi itten mindent tudunk a mi Európában történik, kétszer havonként érkezik a „Mail-Steamer“, azonkívül 193—197 ausztráliai uszág van, holott ezen világrész összes népe nem több 3 milliónál; — itt mindenki olvas, de soha senki sem politizál mert azt tartják, a prókátorkodás in ultima anali sohasem határoz, hanem a Needle Gun. A gyarok mostani politikáját mindenki rosálja, hallgatnom kell! — Már be kell zárnom levelet, mert a mail indul.

Dr. Kempf de Angre Joseph.

got sohasem nevezte „háromgy királyságnak”, hanem nevezte társországoznak. Az említett országok magukat most ugyan így nevezik, a mi ellen én most szólni nem akarok, hanem meglepő, hogy ugyanazon képviselő, ki a magyar alkotmány rögtön teljes visszaállítását sürgeti, és még addig előmunkálatokat sem akar tétetni: ezen kifejezést használja, mely a magyar közjogban nem csak ismeretlen, hanem a magyar alkotmányos fogalommal egyenesen ellentétes. A mi Horvát, Dalmát és Szlavonországozat illeti, Magyarország országgyűlése megmutatta készségét, velők a legbarátságosabb viszonyba lépni. Ide küldötték választottaikat, országgyűlésünk is küldött választottakat, és ezek egymással tanácskozában, némely dolgokban megállapodtak, némely dolgokra nézve pedig még függőben maradt a kérdés; szóval az országgyűlés megtette az előmunkálatokat; tovább még eddig nem mehetett. Senki sem mondhatja, hogy ezen három ország: Horvát, Dalmát és Szlavonországoz irányában, Magyarország visszatérítélt jár volna el.

Mi mindent elképzeltünk, és valószínűleg e ház is el fog követni mindent, hogy a békés kiegyenlítés az alkotmány alapján létre jöjjön. Mi lesz következménye, ha ez nem sikerülne? annak fejtegetésére bocsátkozni nehéz; csak azt mondhatom, hogy részéről — és talán joggal mondhatom, e ház részéről semmi sem fog elmulasztani, hogy ezen békés, barátságos kiegyezés létre jöjjön.

A képviselő ur többi előadásaira valóban azért nem tehetek megjegyzést, mert, mint már fentebb említettem, hibetől az akusztika rossz volta miatt némely eszmét nem követhettem figyelemmel, mert egyes lényeges szavait nem érthettem. Én tehát azt a véleményem mondom ki, hogy oda nem mehetünk vissza, a mi a ház határozatába vágnak, s azt kell csak megítélnünk: vajon a felirat a ház határozata szerint van-e szerkesztve vagy nem? Ha valakinek e felett észrevétele van, köszönettel vesszük, s ha a ház beleegyezését adja, természetesen el fog fogadtatni.

Végül ismétlem, mit előbb mondtam, hogy a nemzetiségi igényekre nézve, miután mi annak: „magyar nemzet” mindig azt az értelmet adtuk, hogy Magyarország politikai nemzetisége egy, mely magában foglal minden más nemzetiséget, mi itt sem az ő rovásukra kimondani semmit sem akartunk, sem méltányos igényeiket, valahányszor alkalom volt, nem akartunk megtagadni. Azt hiszem tehát, hogy azon t. képviselők is, kik más nemzetiségekhez tartozó választókat képviselnek, a felirat ezen részében bizton megnyughatnak.

Ez általános helyesléssel fogadtott beszéd után szolt meg

Gróf Zichy Nándor: T. ház! Nem lehettem szerencsés azon tárgyalásokat végig hallgatni, melyek a jelen felirati javaslatnak alapját vetették meg. Engedjék meg tehát, hogy ez alkalommal fejezzem ki abbéli kívánságomat, miszerint mindazok, a melyek ügyeink annyira sürgetett helyreállítására érdekében e ház körében a nagy többség részéről kimondattak, s a mik Deák Ferencz tisztelt képviselőtársunk felirati javaslati indítványában foglaltaknak, ezen felirathoz is fellelhetők lennének. Kívánám, hogy az ugy volna szerkesztve, hogy abból mindazt kiolvashatunk s kelleme, a mi azon tárgyalásokban s azon indítványban foglaltatik. S jöllehet nem hiszem, hogy azon tárgyalásokat s indítványokat lényegileg elválasztani, elkülöníteni lehetne s a ház őszinte kívánságai azt a trón elébe kisérjék: mégis nem tartózkodom kijelenteni, hogy valamint akkor Bartal György képviselőtársammal kezét fogva szavaztam volna a felirati indítványnak elfogadására: ugy jelenleg el nem titkolhatom abbéli aggodalmamat, hogy annak szövege a minden oldalról annyira sürgetett és egyre sürgette ügyeink elintézésének inkább fogna hátráltatására, mintsem előmozdítására szolgálni. (Zej, ellenmondás.) Vajha ezen feltevésben csalódnám, mely nem engedi, hogy ezen szövegben megnyugtatót lelhessem.

Különfélék.

— A „Hon” dec. 15-diki esti lapjába ezen minden Királyhágón innen lakónak lelket örömmel eltöltő értesítés van: Pest, dec. 15. Biztos értesítés nyomán írhatjuk, hogy e napokban gróf Zichy Edmund a kolozsvár-nagy-várad vasut letelestése ügyében Brüsszelbe fog utazni, „Bischofsheim és Társa” bankárházzal értekezendő; mely cég, mint halljuk, hajlandó volna ezen, a két testvérháza közöbajtását bíró vasutvonali kiépítésének elvállalására, azon esetben is, ha a magyar országgyűlés elyben elfogadná a vasutvonali országos kamatbiztosítását. E vasut előmunkálatai már rég készen hevernek, és így azon körülménynek, hogy jelegleg néhány mérnök felhivatalosan „ezen” előmunkálatok megtevésében fáradoznék, mint a hogy ez több lapban jelentve volt, ez idő szerint semmi értelme nem lehet. Reméljük, hogy e fontos vasuti ügyben a magyar országgyűlés azt, a mi tőle függ, nem mulasztandja el megtenni.

© Zilahy Imre, egyike legszebb tehetségű fiatal költőnknek, ki a közméltánylat az irodalmi nemek munkáit hivatottjának elismert, s ki mind szép tehetsége, mind pedig szorgalma oly sok jeget adta, közelebből ki fogja adni négy év óta a

lapokban megjelent költeményeinek gyűjtőmennyét. A berendezést szigorú megválasztással eszközöli, s a változatosságot is szem előtt tartja. Két költői elbeszélést kivül, néhány ballada-félet, s a lyrai verseknél a bölcselkedő szelleműket az elegiak és szerelmi dalok tarkán váltják fel. A mű lehető legdiszesebb kiállításban fog napvilágot látni, s a 12 ivre terjedő kötet előfizetési ára 1 frt, diszkóttal példány 2 frt. Gyűjtőknek 8 előfizet után tiszteletpéldány, s ki 13 előfizet gyűjt diszkóttal jár. Az előfizetési pénzek december végéig Pestre (bálvány utca 10. sz. a.) küldendők. Míg nemesebb érzés és magasabb gondolkodás lesz a világon, addig — ugymond Zilahy — a költészet iránti érdek ki nem vesztet, s őt e hit bátorítja fel, a közönség azon részéhez fordulni, melynek érzése és gondolkodása felytlemelkedik a közönségesen. Óhajjuk, hogy bizalma a legmelegebb s buzditó méltánylással viszonzassák, minélfogva kibocsátott ivateit különösen ajánljuk olvasóink illető köreinek becses figyelmébe.

— Czegléd városának választó közönsége 372 aláírással ellátott bizalmi szavazatot küldött képviselőjének, Bobori Károlynak, az országgyűlésben tartott ellenzéki beszédeért.

© Egy székelly nő többek nevében nyílt levelet ír a „Székelly Néplap” közelebbi számában s ugyancsak megadja azon 60,000 forintos összegnek, ki Erdélyből keres egy 30,000 forintos nőt, s ki ez érdekből lapunk 139-dik számának hirdetési rovatában „házassági ajánlatát” hirdette. Tökéletesen pártoljuk azon emelkedett szempontot, a melyből e derék székelly nő ama feleséges öreget ily módú eljárását elítéli. De részéről csak annyiban szólhatunk ehez, a meny nyiben ki kell jelentenünk, hogy a szerkesztőség a lapnak csak szellemi részével foglalkozván, mely ott végződik, a hol a hirdetési vagy nyílttéri rovat kezdődik, ez utóbbinak kezelésére nézve a kiadóval a felelősségre nézve semmi solidaritásban nem áll. Nincs lapszerkesztő, ki tudná, hogy miféle hirdetés jelenik meg lapja holnapi számában. Nem a „K. Közlöny”-ről van tehát szó, hanem annak hirdetési rovatáról, a hol bizony — valamint minden más lap ezen rovatában — csak anyagi érdekű dolgok szoktak kiadni, a mikhez a szerkesztőségnek semmi köze. Okunk van ezt kiemelni.

— Dézsről írják nekünk: Gyulai Ferencnek barátai és tisztelői által tervezett sir-emlék felállítására a vidéken is — mint előre látható volt — viszhangra talált; így közelebből Dézszen az új nemzedék egyik szép tehetséges tagja, fiatal írónk Lukácsfi Aurél e célra felolvasást fog tartani, melyet — mint halljuk — hangversenyyel akarnak összekötni. Lukácsfi művelése keszesedik, hogy Dézs és vidéke a kegyelet adójának leróvása mellett még élvezetes estélyre is számot tarthat.

Egy régi pályatárs.

— Bányai-Hunyadról nov. 24-ről írják nekünk: E hó 24-kén tanítói értekezletet tartottunk B. Hunyadon az iskola épületében. Nevezetes anynyiban, a mennyiben az most lépett életbe először és dícséretet érdemel a távoli helységekből is megjelent tanítók szép száma.

A gyűlést d. e. 10 órákor nyitá meg tiszt. Hóri Farkas, monostori lelkész, mint értekezleti elnök. Egyelőre a tantárgyak egyformásításában történt megállapodás és a kezdő tanulók számára nagyobb többséggel a „Stein bácsi” a b c-jét fogadták el, bár voltak az Indali a b c-nek is pártolói. Ez utóbbi leginkább azért bukkott meg, mivel a betűket több alakban állítja a gyermek elébe, mielőtt csak egy alakban ismerné azt, míg a másik egyforma betűvel sokkal hamarabb észlelőhöz juttatja a gyermeket. Az a b c mellé az értekezlet az Indali falitábla beszerzését is elhatározta, melyet itt még nem sok iskolában láthatni.

A tanítás az írva olvasatú módszer szerint megy, miért kötblák beszerzését az iskolák számára, valamint a megállított a b c-t is a körlelkésznek tette kötelességévé a gyűlés, hogy így eleje vétsék a különböző kiadású a b c-k elterjedésének.

A tanulók három osztályt képeznek és tantárgyaik a következők: olvasás, írás, ének, versek, föfelismergetés, imák.

I-ső osztályban betűzés, írás, ének, versek, föfelismergetés, imák. II-dik osztályban Gáspár és Kovács Népiskolai olvasó könyv I. kötet, Magyarhon története, (sárospataki füzet), számtan főben és táblán (összevétel, kivonás), népszerű természettan tekintettel a nép között uralkodó babonákra, ének és szent történetek válogatva az ó-testamentumból.

III-dik osztályban Népiskolai olvasó könyv 2-dik kötet, Konfirmáció kisebb káté, a történet tovább folytatása és ismétlése, számtan folytatása főben és táblán (szorzás, osztás), ének és Erdély földrajza az Elekcs Ferenc-féle térkép után, kiadta Stein János 1861-ben.

A második és harmadik osztályban az olvasás írással levén egybekapcsolva, különösen a helyesírásra legfőbb tekintettel.

Ily tanítói értekezlet a traktualis sinodus által egy évben 3 határozottatott, az elnök ebből kifolyólag a jövő gyűlést 1867 január utolsó hetére kintzi és a tanítói karnak mindenekfelett a buzgóságot ajánlja, a gyűlést elosztatja.

E közleménnyel kapcsolatban megemlítem

az is, hogy e hó 24-kén este az olvasó-egylet javára Katalin bál volt rendezve, de fájdalom az eredmény a bevételt illetőleg éppen nem kedvezőleg állt ki.

S. A., rector.

— (Beküldetett.) Mintán táncmester Holländer László ur nem dícsérte magát, másokra bízta az érdemnek e jutalmazását, nem ültött nagy zajt, mint más táncmesterek szoktak; magasztalván tehetségeiket, dícsérvén érdemeiket, mi kötelességünknek érezzük őt a közönség még nagyobb figyelmébe ajánlani. A mult és azelőtti farsangi idény alatt Tordán és N. Enyeden tett tanításairól a bir kedvezőleg beszél; de, hogy minket most itt szépen és alaposan tanít, azt, mint valót állíthatjuk. A pontosságban feljűlmutatlan; valamint minden szokott táncot, de különösen a csárdás és a nagy mazur tanításban valóban mester.

A töle táncot tanuló ifjúság.

310. 1866. szám.

Községi.

Hirdetmény. *)

Szabad kir. Kolozsvárváros történelme megírása a kezdetben hirdetett s mult évben meghosszabbított pályahatáridőt még legalább is egy további évig terjesztetni ki, mind a kitűzött mű terjedelmes tárgya s az arra felhalmozandó munka nehézségei, mind ama körülmény szükségessé tevén, hogy a pályán kívánó írók az idő rövidsége miatt netán a versenytől vissza ne lépjenek, vagy kénytelenek ne legyenek egészben be nem végzett pályaműveket is adni be, s így a feladat kockázatva ne legyen; miután ily nézetek lapokban is nyilvánultak, a vál. közönség és tanács a pályaidő meghosszabbítása iránt tudomására jött indokok átfontolása után azon meggyőződésre jött, hogy a pályafeladat fontossága s nehézségeihez képest a két ízben meghosszabbított határidővel is csak amaz idő lesz megadva, melyet már legelső alkalommal is méltán kell vala kitűzni, hova járulván még az is, hogy városi szónok, Simon Elek ur a pályanyertes műhöz szükségkép melléklendő rajzok és metszések költségeinek, ugy esetleg az 1,000 frt pályadíjnak pótlásán utjabban is még 300 o. é. frtot volt szives felajánlani, minek mind a pályázókra nézve buzditó hatással, mind a létrejövendő pályamű kiadására s belartalmára nézve fontossággal kell birnia.

Ennélfogva „a Kolozsvárváros történetét tárgyzó pályaművek beküldési határideje 1867-diki évi december hó 31-ig ezennel meghosszabbítottatik”, s a pályázat többi feltételei az 1863-dik és 1865-diki e tárgybéli hirdetések szerint érvényben maradnak. Szabad királyi Kolozsvárváros közönség tanácsának 1866-dik év nov. 23-kán tartott üléséből.

Politikai hírek

Austria. A régi „Presse”-nek legújabb közleménye mely így hangzik:

„Lembergől, dec. 12-ről következő levelezést vesszük: „Biztos forrásból, s dacára az officiosus lapok határozott állításainak, melyek szerint Galiciában csapatösszpontosítások nem történtek, s hogy a lapok ily tudósításai merő koholmányoknak tekintendők: közölhetem, hogy a Galiciában állomásozó összes csapatok, melyek eddig, mint mindennél teljes békében álltak, néhány nap előtt azon parancsot vették, hogy az összes szabadságolt legénységet, az illető toborzó-kerületekből, közvetlenül zászló alá hívják.

„Továbbá elrendeltetett, hogy a szabadsággal távol levő tiszték, nem tekintve a szabadsági idő lejártára, kivéven a betegségi ok miatt távol levőket, azonnal illető hadesapataikhoz bevonuljanak, s további rendelet érkezéig a tisztékek szabadsági idő ne adassék.”

A prágai „Politik” oly birt közöl, mely valószínűsége esztériszámíthatlan következményeket vonna maga után. Ugyanis nem kevesebbről van szó, mint hogy a centralisták a katonaságot akarják rábirni, hogy, mint testület demonstráljanak a Reichs-eincheit érdekében. Ezen demonstratio abban állana, hogy az osztrák hadsereg tisztikara legfelsőbb helyre feliratot intézne, melyben a dualismus veszélye s a Reichs-eincheit szükségé kimondatnék.

Az „Augsb. Allg. Ztg” írja: „Minden félhivatalos czáfolat dacára a csapat-küldés Galiciában szakadatlanul foly; kivált sok tüzésre és lovaság érkezik oda. Állítólag ugyanazért történik ez, mivel az állatok tartása Galiciában jelenleg sokkal kevesebbe kerül, mintsem a többi tartományokban. A lengeriek követel megatartására itt, a németek és ruthenek ellenében, a Czartoryski-párt nyílt agitatioi folytán rendkívül növekszik.”

Angolország. A „Telegraf” Dublinból ismét két befogatást említ; a befogottak Kelly dohánykereskedő testvérek, kik közbecsüllésben állanak; befogatásuk oka mondják: a dr. Powernél talált névsorjegyzék. — Limerick grófságban szintén két egyén tétetett fogságba, szintén az említett jegyzék alapján. — Belfastben három egyén fogatott be, kiknél lökészetek találtak. — A Liwerpoolból Waterfordba érkezett gőzről pedig hét

*) Tisztelettel kéretnek a hazai lapok e hirdetmény átvételére.

egyén fogatott el, mert gyanusnak találtatott. Hasonló tudósítások érkeznek Ballina, Westport, Castleba stb. városokból. — Waterfordban Stephenst csakugyan várják társai (a féniek) és — a bátóság, mely több háznál kutatást tett éjen át, a nélkül, hogy valami olyast talált volna, mit keresett. — Athlone város, mely Nyugat-Irland kulcsa, valószínűségi helyreállításra kitétek, az öreg mozsárgyuk helyébe új 40 fontosok vitettek. Hasonló rendszabályok léptetnek életbe a Shannon hidján s más átmeneti pontokon: Dublin várába pedig most egy tüzérsapát szállított be.

Franciaország. A hadsereg-reform alapvonalairól, melyek a császár elnöklése alatt állapítottak meg, s melyeket a dec. 12-diki „Moniteur” közölt, a „Constitutionnel” ezeket mondja el: „800,000 emberből álló tényleges hadseregi állomány találtatott érett megfontolás után szükségesnek, az ország” biztonságának s méltósága fenntartásának megőrzésére. 400,000 ezer katona képezi a valódiság szolgátevő hadsereget s körülbelől ugyanennyi a tartalékok.

Az „Augsb. Allg. Ztg”-nak írják: „Francia- és Oroszország között a nyílt surlódás alig lesz elkerülhető. A brüsseli orosz közlöny „Le Nord” bevesen és megvetőleg kél ki a Tuillériák és hírlapjainak keleti politikája ellen; s már is a francia lapok mind nem tekintve a pártszínezetet, török hadjáratot kezdenek intézni Oroszország és Bismarck gróf ellen. De Moustier marquis és Gorchakoff hg rendkívüli önmérséklete lesz szükséges, nehogy a vita már jövő tavasszal égetővé váljék, mi Oroszországra nemkésőbb, mint Napoleonra nézve időelőtti volna. A hírek, hogy Fleury thk küldetéséhez tartoznék egy új francia-olasz hadi-egyezmény megkötése, egy törökországi hadjárat eshetőségére vonatkoznak, melyben Franciaország Angliával és Austria Oroszország szövetségének, mely utóbbi keleten Velencez örökségét keresné. Ne csodálkozzunk tehát, ha legközelebb a francia lapok a Svájczot és Dél-Németországot sürgetve intendik szoros testvéri kapcsolatba lépni, hogy így meg nem ingatható semlegességük által Franciaországot is fedezzék.”

A „Moniteur” írja: „Közelebbi napokban a francia és osztrák meghatalmazottak közt Bécsben értekezlet tartattak az osztrák és a francia császár-kormány között kötendő örendbeli szerződésekre vonatkozólag, a következő ügyekben: 1. kereskedelmi szerződés új vámdíjakkal, mely magában foglalja 2. a hajózási szerződést; 3. konzuláti egyezmény; 4. egyezmény az irói tulajdonjogra nézve; 5. az örökösödés rendezése. — A két hatalom megbízottjai közt majdnem minden pontra nézve teljes egyetértés jött létre.”

Németország. A „Nordd. Allg. Ztg”, mely mostanában kitűnő figyelmet fordít a magyar kérdés nemzetközi jellemére, most Twesten képviselő beszédjének azon részére, miszerint: „a magyar legiókat Bismarck szervezte, hogy a forradalmat Magyarországra áthozza, következő megjegyzést teszi: „Valjon szónok, midőn e szavait kigondolta, az angol ama biztatását követte-o: mindenekelőtt tisztá fogalmakat szerez a dolgokról — függetlenül a szavaktól? A forradalmak éppen csak fejedelmek ellen intéztetnek? Ki volt Kopenhágában 1660-ban és Stockholmban 1772-ben forradalmár. Melyik rész áll a magyar kérdésben a jog alapján, a melyiknek t. i. Twesten ur a forradalmi alapot ellenébe teszi; a magyar nemzet, mely az ő háromszáz éves gyakorlatban fejlődött alkotmányához s a Habsburg-Lothringeni házzal kötött szerződéséhez ragaszkodik? vagy a bécsi kabinet, mely azon alkotmányt porzóval betemette, aztán minden évben egy új paragraf korlátot állít és nyírhal körül? Ezen kérdésre, mondja, megtaláljuk a választ Metternich hg azon levelében, melyet 1844-ben József nádorhoz írt: „A baj oka (1815 óta) nem az, hogy a dicasteriumok erélyesek nem volnának, hanem abban, hogy nem látják be azt, mi szükséges, szükséges pedig, mert: két elem állt itt egymással csatában az alkotmány magyar volta és az önkényes uralom nemetvolta.”

A „Köln. Ztg”-nak írják: „Ugy hallani, hogy az észak-német szövetség részére, a szakminiszteriumok számára már meg van alapvonalasban érlelve az alkotmány, mire már közelebb várható az államminiszteriumban megállapodás s elhatározás, a legfelsőbb helyeni megerősítésre felterjesztés iránt. Ezt azon körülményből következtetik, hogy a miniszteri konferenciának megnyitása egy hét alatt várható. Nagy meglepetést nem várnak sem a meghatalmazottak, sem a közönség. Arra nézve tájékozva van mindenki, hogy a hadtengerészetet, kereskedelmi, posta- és táviratügy kezelése, mint szintén a konzuláti dolgok is egyégesen az elnökösödő hatalomnak, Poroszországnak kezében kell hogy összpontosítva legyen. Ebből magából értetileg folynak a pénzügyi viszonyi következmények.”

Olaszország. A „Köln. Ztg”-nak írják: „A római nemzeti kormány tagjai mindig megnyugtatólag nyilatkoznak, még a magánleveleket s népies nyilatkozatokat is figyelembe veszik, melyek főcélja nem annyira az olasz egység, mint inkább a római clerus világi hatalma elleni tüntetés. A rómaiak soha sem voltak oly ügyes diplomaták, mint a más olaszok; és miután a pápai kormány minduntalan ismétli, hogy a forradalomnak semmi en-

gedményt sem teend, vigyázni kell, hogy ilyesnek híre ne menjen. A szent atya szintén ismételte: „En már nagyon öreg és gyarló vagyok ahhoz, hogy a világban kóboroljak — midőn azonban azon tanácsadóktól, kik Róma elhagyására minden áron reá akarták bírni, nem szabadulhattok, kik aggódva kérdezték: mit teend lázadás esetében? mondják ezen szavakra fakadt: „Ázt még nem tudom, de ha tulfeszítik a dolgot, Florenczbe megyek, jogaimat követelni.“

Törökország. A „Presse“ írja: „Legújabb biztos hírek szerint, Kandia szigetén a dolgok igen válságos állapotban vannak. A kandiátok ellentállása ugyan megtörtént, a török csapatok azonban mégis hajós helyzetben vannak, mert mindég új ellenségek támadnak mindazon edzett harcsozokban, kik évek óta minden forradalomban részt vettek a most az Archipelagusból gyűltek. Garibaldi követői közül már ezrek vannak Kandiában s görög lobogó alatt folyvást újabb csapatok érkeznek. A török hatóságok legszigorúbb rendszabályai az ostromzár tekintetében hatálytalanoknak bizonyultak. A porta és Görögország között a szakítás elkerülhetetlennek mutatkozik, kivált, miután a görög kormány a mozgalmat nem fékezhette. A jóniai szig-

teken a forrongás nagy s most a kormány három főparancsnokságot nevezett ki keleti, nyugati Görögön és Corfu számára, utóbbit az ismeretes Milios Spiro alatt. Bognari Demeter vezényletére pedig 10 zászlóalj bízott. A keleti kérdés illymódra a legrövidebb idő alatt napirenden lehet.“

Ujabb Florencz, dec. 15. A pápa ma az olasz alkudozót, Tonello államtanácsost, fogadta.

Az „Italie“ azt mondja, hogy a Rómából érkező hírek szerint Tozello küldetésétől a legkedvezőbb eredményt várhatni.

— London, dec. 17. A washingtoni kabinet ajánlatot tett a római pápának, hogy telepedjék át Amerikába, hol függetlenebb lesz, mint Európában; egyuttal az átköltözésére egy fregattot ajánlott fel neki.

— Berlin, dec. 15. A király ma délutáni 6 órakor fogadja az észak-német érkekeztet megjelent teljhatalmazottakat, kik azután lakomára hivatalosak.

— A „Nordd. Allg. Ztg.“ a bécsi félhivatalos lapok vádjait, az Austria-ellenes gyűlöletes magatartását illetőleg történt szemrelobbantásokat vizsgálta.

szantasiija. Tárgyalagos megítélést követett mindig, és irányla nem lépte át sohasem az illem határát.

— A „Kr. Ztg.“ írja: „A szász király látogatása bizonyára azon czélból történt, hogy a multra fátolt vessen és azon akaratot mutassa, hogy ezen-tul egy őszinte szövetségtárs hűségével és ragaszkodásával akar viseltetni Poroszország iránt. Így fogja fel a porosz udvar ezen látogatást, melyet szerencsétlősebb eseménynek tekint.“

Távirati tudósítás a bécsi börzéről.

December 18-án: 5% Nemzeti kölcsön 100 frt. 67.—. 5% Metalliques 100 frt 58.90.—. Bank-részvény 714.—. Hiteletintézet részvény 200 forint 151.90. London 10 ft st. 100 frt 23 1/2, kr 132.10.—. Ezüst 131.25. Cs. kir. arany 6.26.— 1860. kölcsön 82.40.

Decemb. 15-én: Földtehermentesítő kötvény magyarországi 72.—. Erdélyi 65.—.

T. és felelős szerkesztő DOZSA DÁNIEL.

Kolozsvári naptár a jövő hétre.

D e c e m b e r		Nap kél	delel	nyugszik	Hold kél	delel	nyugszik
23 V.	G. 4. Adv.	7 46 p.	11 59 17 m.	4 14 p.	6 38 e.	10 6 p.	8 38 p.
24 H.	Ádám és Éva	7 46	11 59 47	4 14	7 49 e.	2 6 p.	9 24 r.
25 K.	N. Karácson	7 46	12 0 17	4 15	9 0 e.	3 2 r.	10 5 r.
26 Sz.	István vért.	7 46	12 0 47	4 16	10 8 e.	3 54 r.	10 39 r.
27 Cs.	János év.	7 46	12 1 16	4 16	11 14 e.	4 44 r.	11 10 r.
28 P.	Apró szentek	7 47	12 1 46	4 17	* * *	5 30 r.	11 38 r.
29 Sz.	Jonathán	7 47	12 2 15	4 18	0 18 r.	6 16 r.	12 5 e.
30 V.	Dávid	7 47	12 2 44	4 19	1 20 r.	7 0 r.	12 33 e.
31 H.	Silvester	7 47	12 3 13	4 19	2 20 r.	7 44 r.	1 2 e.

Ut. negy. 28-kán 8 ó. 58 p. e. — Merkur, Venus, Saturnus nem láth. Mars egész éjen át, Jupiter este látsz. N. hossza 27 dk. 8 ó. 30 p. 31-én 8 ó. 32 p.

HIVATALOS.

Sz. 18774. Uk. 1866.

Hirdetmény.

Az 1866-ik év második felére meghatározott, erdélyi kötvényeknek kiadásolása folyó év és hó 31-én délelőtt 9 órakor az országházában, az udvarban fekvő épület 1-ső emeletében lévő főkörmányszéki tanácskozási ülés termében fog megtartatni, mi is ezenel közhírre tétetik.

Az erdélyi nagyfejedelem-széki kir. földtehermentesítési alap-igazgatóságtól. Kolozsvárt, december hó 10-én, 1866.

Felhívás.

a „Victoria“ biztosító társaság új részvényei kibocsátása tárgyában.

A „Victoria“ biztosító társaság f. évi nov. 17-ki közgyűlése határozata következtében üzletet a jég-, szállítvány-, emberélet- és állatbiztosítási ágakra is kiterjeszteni elhatározván: alapszabályai értelmében új részvény kibocsátást nyit.

A kibocsátandó új részvények aláírása a központon, valamint a társaságnak arra megbízott vezér-, fő- és aligynökéinél a mai napon kezdetét vette.

A feltételek következők:

- 1.) Az aláíráskor minden aláírt részvény után öt osztrák forint befizetendő.
- 2.) Az aláírt részvényre, mely ugy mint az első kibocsátásnak 1000 forintól szól, csak 300 frt fog készpénzzel befizetni; 700 frtól pedig, mely a részvényesnél kamat nélkül kinn hagyatik, az alapszabályok értelmében csak kötelezvény lesz adandó.
- 3.) A 300 frt befizetése, tíz egymástán következő hónapokon át havonként 30 frt részletekben lesz befizetendő. Erre az első határidő 1867 mártius 1-ső napjával kezdődik, melynek illetőségébe fog az aláíráskor fizetett 5 forint is betudatni, ugy hogy ezen határidő fizetési részlete tulajdonképp tehát 25 forintot tesz.

A központon előjegyezhetni: az igazgatósági irodában (nagy-piacz gr. Kemény Sámuel-ház), a kir. szabadalmazott zálog-hitel intézetnél (nagy-piacz, Horváth-báz), a kisegítő pénztár-egylet irodájában (nagy-piacz, fűskus-báz), hol a további feltételekről bővebb felvilágosítást szerezhetni, — minek megadására vezér-, fő- és aligynökünk szintén utasítva vannak.

Az aláírás jövő január végéig hagyatik nyitva.

Kolozsvárt, decz. 16-án 1866.

A „Victoria“ igazgatósága:

alelnök: Hincz. igazgató: Kóváry L. vezérigazgató: Gálóczy.

Hirdetés!

Féláron jótállás mellett valódi hamisítatlan vászonbóli és igazrűfös öszszes vásznak, lenszekendők, törülköző kendők és asztalneműk véggép eladatnak Bécsben város Tuchlauben Nro. 11.

vászon gyáraktárban.

- 1 tuczet fehér lenszekendő 2 frt, 2 frt 1/2 és 2 frt 80 kr. legfinomabb.
 1 „ igen finom rumburgi kendők 3 frt, 3 frt 60, 4 1/2 frt. „
 1 „ len battiszt kendők 4 frt, 4 1/2, egé 6 frt 50 kr. „
 1 „ len zsekendő, sávos 4 1/2, 5 frt, 7 frt. „
 1 „ len damast kendők 6 frt, 7 frt, 8 frt. „
 1 „ at személyre való len szatla terítők 5 frt, 5 1/2, 6 frt. „
 1 „ damast „ 7 1/2, 9 frt. „
 1 tizenkét személyre való asztalterítők 8 1/2, 9 frt, 12 frt. „
 1 „ atlas damast „ 15 frt, 20 frt. „ legfinomabb.
 1 Lentrőlőkű kendő róla 25, 30, 35 — 45 kr. „
 1 darab 30 rűfös dolgozatlan hámvászon 8 frt, 9 1/2 frt. „
 1 „ fehér czórna vászon 10, 12, 14 frt. „
 1 „ 3/4 széles rumburgi vászon 12 — 15 frt. „
 1 „ 48 rűfös 3/4 széles szűttes vászon 18 frt, 20 frt. „
 1 „ 50 rűfös 3/4 széles finom szűttes 22, 24, 28 frt. „
 1 „ 50 rűfös kézzel szűtt szűttes 28, 30, 35 frt fin. „
 1 „ rumburgi battiszt szűttes 80 frt helyett 40 frt. „
 1 tuczet vászon-sávos asztalkendő csak 4, 4 1/2, 5 frt. „
 1 „ finom damast asztalkendő csak 6, 7 frt. „
 1 Férfi vászon ingek - 1 frt 50, 2 frt 30, 2 frt 50, 2 frt 80, „
 1 Finom férfi vászon ingek 3 frt, 3 1/2, 4 1/2 frt legfinomabb. „
 1 Kész vászon lábravaló 1 frt 20, 1 frt 50, 1 frt 80 kr., 2 frt. „
 1 Új állású vászon női ingek 1 frt 80, 2 1/2, 3, 3 1/2 frt. „
 1 Stilkolli női vászon ingek 3 1/2, 4 egé 4 1/2 frt legfinomabb. „
 1 Férfi flanel ingek, vagy nadragok legújanyosabbak minden színben 3 frt, 3 1/2, 4, 4 1/2. „
 1 Ingek melyek nem találnak visszavételnek. „

Megrendelések csekély felülírtetés mellett minden helyre pontosan küldetnek.
 Czimezve: Louis Modern's Central-Depot in Wien, Stadt, Tuchlauben Nr. 11.

STEIN JÁNOS könyvkereskedésében Kolozsvárt kapható:

Karácsoni és újévi

ajándokul a magyar, német és francia irodalom újabb termékeiből

ifjusági iratok, képes és diszkiadású művek, ugy

imakönyvek

katholikusok és protestánsok számára, egyszerű és a legesinosabb bársony kötésben.

Ugyanott kaphatók 60 krtól 10 frtig

fénykép albumok,

hozza való KÉPEK darabja 15 kr., 12 darab 1 frt 50 kr., 24 darab 2 frt 50 kr., és 50 darab 5 frtjával.

Legújabb és kedveltebb ZENEDARABOK hetenként érkeznek:

CSEMEGÉK

kisebb gyermekek számára;

melyekkel családok-, kisdökök- és elemi tanítóknak kedveskedik GÁSPÁR JÁNOS

nagyenyedi neveléstanár és képezdeigazgató

Harmadik javított, 9 beszély- és 170 vers-csemegével bővített ket-tős kiadás; névszerint: egyik íróvelinre nyomott diszkiadás 2 gyönyörűt színezett, 2 könyomásu és 23 fametszésű képpel.

20 1/2 nyolcadrét iv, diszes borítéku keménykötésben 2 frt 60 kr.

másik szép fehér papíru népies, iskolai kiadás, 2 fekete könyomásu képpel.

20 nyolcadrét iv, csinos borítéku kemény kötésben csak 1 forint.

A t. szülőkhez!

Hogy figyelmeztetésemet legkevésbé sem enmagam érdekéből teszem, tisztán kiténik az alább olvasható tiszt. Járjai Péter szavai ref. lelkész úr sorából, mihez képest egész meggyőződésemből indulva, felhiva érzem magamat az emberiséget értesíteni aziránt — hogy minden a gyermekeknek belsőleg közbefüthető betegségek elhárítása tekintetéből az általam feltalált biztos hatású Gilisza csokoládé a gyermekeknek legalább minden 3-ik hónapban — akár mutatkozik gilisza-baj akár nem — beadni, mulhatlanul szükségesnek bizonyult be.

Száva, december 3-án 1866. Tekintetes úr! Ha bár a nyáron használt gilisza-csokoládé darabkák, melyeket tites uraságot küldött — gilisztákat nem tites is gyermekeimből, de annyit örömmre csakugyan eszteköltek, hogy azóta gyermekeimet, kik az előtt minden hóban hideglelésűk voltak, a hideg nem csak nem háborgatja, hanem tökéletes egés-séggel bírnak; ilyen jótétvé hátsát tapasztalván, ezen tites uraságot által készített gilisza-csokoládénak, ismét kérem sat. sat.

alázatos szolgálja

JÁRAI PÉTER, m. k.

szavai ref. lelkész.

Kapható Kolozsvárt SCHÜTZ KÁROLY urnál és a könyveskémben jegyzett t. Bizományosaimnál, 1 darab 20 kr és nálam Tokajban 6 db 1 frt.

A megrendelések postai utánvétel mellett azonnal eszközöltetnek az egész birodalomba.

KRÖCZÉR ÁGOSTON s. k. gyógyszerész Tokajban.

HEY VILMOS

zongora-készítő,

Bécsből, ajánlja egészen új saját készítményű zongoráit, a legújanyosabb árakért; elvállal mindenféle igazításokat és hangolást, helyben és vidéken is. Lakása: farkasutca 82-dik szám, földszinten a jobb oldalon.

Örök áron eladandó birtokrészek.

1) Nemes Tordamegye alkertületében Mező-Nagy-Csánban, benn a helységben egy curialis telek kisbesszert lakház-zal, több más házas és pusztá alodialis telekkel; és a Nagy-Csés nevű határ-részben egy 220 bold első osztályu kevés szántó és nagy mennyiségű kaszálókából álló, bő vízzel ellátott tag.

2) Nemes Küllömegyében Mike-szászán egy belső laktelek, rajta lévő épületekkel, és 27 hold 375 □ öl ehez tartozó szántó és kaszáló helyekkel és két kapásra való szőlő és erdővel.

3) Alsófehérmegyében Maros-Kop-pándon, egy belső szellértelek, és 24 hold 752 □ öl szántó és kaszáló hely, ehez tartozó szőlők és erdők.

Ezen birtokrészek a néhai Gálfi Jó-zsefné, Réthi Juliánna hagyatékát képez-vén — a jog-utodai között létre jött osz-tályos per közti béke egyezmény értelmében örök áron eladandók.

Annak megjegyzése mellett, hogy a mező-nagy-csáni tagosított batáron kiterjedésére és földje minőségére nézve a legjobb mezősegi birtokok közé sorozható szép tag holdja még is 50 frt o. é. körül megvehető: ugy ennek, mint a 2, és 3, pontok alatti birtokrészeknek eladási föltételeiről értekezhetni, és a vásárt minde-nik birtokrészre nézve vélegesen és jog-érvényesen megállapíthatni Tordán ügyvéd Szabó Lajosossal, mint nevezett örök-hagyó jogutódai egyetemes meghatalma-zottjokkal.

(403) (3—3)

A kolozsvári batáron, harmad völgyben Nagy- és Kis-morgóban, a birtok iv szerént 55 hold terjedelmű szénafü há-szonbérbe adandó, 1867 Szentgyörgy naptól kezdve, több évekre. Értekezhetni fölöle Kolozsvárt belső-farkasutca 49 sz. alatt.

CSAPÓ SÁNDOR

(belmonostor-utca)

Kolozsvárt,

bátorkodik a n. é. t. cz. közönség-nek 7 év óta fennálló kereskedése iránt tanusított kegyes pártfogásáért szíves köszönetét nyilvánítani; egy-uttal szabadságot vesz magának ár-czikkeinek, főleg a közel levő

karácsonyi

idényre történt tetemes szaporítására figyelmeztetni, mely által a legkülön-bözőbb kívánalmaknak is képes meg-felelni; — miután szállítmányait a

KÜLFÖLD RÖL,

még a pénzfolyam kedvező idejében fedezte, oly helyzetben van, mikép izletes új tárgyakkal

egy forinton

kezdve, feljebb egész 50 frtig nagy választékban szolgálhat.

A csekélyre tett valódi árak a czikkekre jegyezték, miáltal a vásárlók minden megrovás ellen biztosítva vannak.

A FŐBB CZIKKEK jegyzéke.

GYERMEKJÁTÉKOK, számtalan új neműek Társasjátékok. Föld- és éggömbök, rajz-eszközök. KALITKÁK. Haj-, ruha-, fog- és köröm-kéfék. Fésűk, tajok, elefántesont-, kauschuk- és bival-szaruból. Borotvák, tollkések és ollók.

Illatszerek, angol, francia készítményűek, s minden más ismert és kedvelt neműek, valamint a legfinomabb toilette-szivacsok. Házi eszközök és tárgyak u. m. moderateur és petroleum lámpák, asztali- és dessert-eszközök, kanalak, tálcák, cukor-szelenczék, girandolok, csillárok, gyertyatartók, téglázorek, mozsarak, kávéőrők, s számtalan más tárgyak.

Eladó szőlő!

A Bornymál nevezett szőlőhegynek felső résziben, egy jó faj szőlőkkel, és jó karban lévő szőlő kedvező feltételek mellett jutányos áron eladó.

Területe két és fél hold, (mintegy 11 1/2 fentály) az aljában van sok nemes gyümölcsfa, és több kaliba.

Értekezhetni iránta Wolff János gyógyszerészszel Kolozsvárt, bel-monostor-utca 197 sz. alatt.

EGY GYAKORNOKOT

keres

BOSCOWITZ A.

opticus Kolozsvárt.

Karácsonyi ajándéknak alkalmas!

(377) Nélkülözhetlen a tisztelt nő-világnak! (11—24)

Uj angol szabadékozott kézi varrógépek.

Ára: készülékkel 40 frt, berendezett borszekerénynyel 50 frt.

Alólított gyári raktár bátorkodik a tisztelt nő-közönséget az ő szabadéko-zott, magában Angol- és Franciaországban általános megkedvelt „új—angol szabadékozott—kézi varrógépeire“ figyelmeztetni. E gépek ugy a legszebb tűző mint lánccszemöltést jól és kitartóan varrják, beszegő és egyéb készülékekkel vannak ellátva, minden varrómunkára, sőt magára a legfinomabb tűzésekre használhatók, és Ausztriában, valamint Magyarországon, dícselkedés nélkül, elismert használhatósága és díszes, csinos kiállításánál fogva magában a leg-magash női körökben is felvételre érdemesítettett.

Egy ilyen gép ő csász. fensége Gizella főhercegnő birtokában is van, és az utolsó gazdasági kiállításán e gép nagy jutalomérmet kapott.

Elfogadok 5 évi teljes jótállást gépeimre nézve, és kívánatra kész vagyok nemesi és polgári házakról kapott bizonyítványokat elküldeni, melyek évek óta gépeimet a legnagyobb megelégedéssel használják és valódi használhatóságáról a legjobbhat fogják mondani. Még csak azt említem meg, hogy ezen kis csinos gépeket minden asztalhoz csavarhatni és a fentebbi szekrényben kényelmesen utazásra is elvihetni.

Gyári raktár: KAUSCH H.-nál, Bécsben,

Wieden, Kettenbrückgasse Nr. 1.

Videki megrendelések a pénz beküldése vagy utánvétellel azonnal és pontosan teljesítetnek.